

## RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET om humlesektoren

### 1. INDLEDNING

I den "reform" af den fælles markedsordning for humle, som Rådet vedtog i juli 1997, indførte man bl.a. et fast støttebeløb til producenterne (480 EUR/ha) i en periode på fem år. Denne ordning gjaldt fra og med høsten 1996 til og med høsten 2000. Inden femårsperiodens udløb, dvs. inden den 1. september 2000, skulle Kommissionen i henhold til artikel 18 [1] i grundforordningen (EØF) nr. 1696/71 [2] forelægge Rådet en beretning, hvori man vurderer sektoren og eventuelt fremsætter forslag til fremtidige tiltag. Det er denne vurdering, som nærværende beretning omhandler.

[1] Denne artikel blev indsat i grundforordningen (EØF) nr. 1696/71 ved Rådets forordning (EF) nr. 1554/97 af 22.7.1997.

[2] EFT L 175 af 4.8. 1971, s. 1 - Forordning senest ændret ved forordning (EF) nr. 191/2000 (EFT L 23 af 28.1.2000, s. 4).

### 2. OVERSIGT OVER SEKTOREN

#### 2.1. Produktionen

##### 2.1.1. Den Europæiske Union

EU er verdens største humleproducent med en produktion i 1999 på 34 600 tons humlekopper. Der produceres humle i otte medlemsstater, nemlig Belgien, Tyskland, Spanien, Frankrig, Irland, Østrig, Portugal og Det Forenede Kongerige, og det samlede dyrkningsareal udgjorde i 1999 22 700 ha, heraf 18 300 ha (80%) i Tyskland. Produktionsområder og humlearealer fremgår af tabel 1 i bilaget. I 1999 dyrkede 3 556 bedrifter humle med et gennemsnitligt areal på 6,38 ha pr. bedrift.

Humledyrkningen i EU er ligesom på verdensmarkedet i tilbagegang. Denne tendens ses i alle medlemsstaterne undtagen Frankrig, hvor produktionen primært er centreret omkring den lokale aromatiske sort Strisselspalt.

I perioden 1995-1999 faldt både humlearealet og -produktionen med omkring 18% (se tabel 2).

Dette kvantitative fald blev opvejet af en stærk stigning i produktionen af alphasyre (det stof i humlekoppen, som bruges til ølfremstilling), især fordi man i stigende grad gik over til at dyrke sorter med højt indhold af alphasyre (de såkaldte superalphasorter). Produktionen af alphasyre steg med 6%, selv om humlearealet og antallet af dyrkede kopper faldt med 18%. Det skal understreges, at produktionen af alphasyre pr. hektar i samme periode steg med 37%. I dag består produktionen groft sagt for tre femtedele vedkommende af aromatiske sorter, mens resten er bitre sorter, hvoraf en del kaldes superalpha. Fra 1995 til 1999 blev dyrkningsarealet for disse to sortgrupper reduceret med 17% hver (se tabel 3), hvoraf man kan slutte, at de aromatiske sorters forholdsmæssige andel ikke er faldet i EU, hvilket ellers har været tilfældet i resten af verden.

##### 2.1.2. Resten af verden

Den samlede verdensproduktion af humlekopper anslås til at være 93 750 tons, og heraf kommer 34 600 (37%) fra Den Europæiske Union. På verdensplan udgør humlearealet omkring 58 000 ha, og heraf ligger 22 700 (39%) i EU, hvilket er et fald på 30% siden 1995. I USA og Kina, de to største producenter efter EU, faldt arealet med henholdsvis 19% og 11% (se tabel 2). I USA (de tre stater, hvor man producerer humle, er Oregon, Washington og Idaho) dyrker man fortrinsvis sorter med højt indhold af alphasyre (2/3 bitre og 1/3 aromatiske sorter); visse sorter giver helt op til 14% alphasyre. USA repræsenterer med sine omkring 14 000 ha i 1999 42% af verdensproduktionen af alphasyre. På grund af kunstig vanding er udbyttet 40% højere end i EU. Reduktionen i humlearealet (-19%) og produktionen (-21%) i 1995-1999 var af samme størrelsesorden som i EU. Produktionen af alphasyre (i tons) faldt derimod med 8% (mens den som sagt steg 6% i EU). Dette fald skyldes skader forårsaget af den ødelæggende sygdom meldug. Hvad angår produktionen i Kina, skulle den aktuelle produktion udgøre 12 700 tons; disse tal er baseret på data fra handelssektoren [3].

[3] For Kina er der ingen officielle data til rådighed.

#### 2.2. Fællesskabets samhandel med tredjelande

EU har traditionelt været, og bliver i stadig større omfang, nettoeksportør; halvdelen af humleeksporten er forarbejdet som pulver eller granulat. USA er EU's største handelspartner (se tabel 4). I 1999 var EU's import fra og eksport til USA hhv. 5 876 tons og 5 071 tons humlekopper. Dernæst kommer blandt EU's største aftagere Japan og Rusland; på importsiden er Tjekkiet og Slovenien med hver 2 000 tons ligeledes blandt de største leverandører til EU.

### 2.3. Markedet for humle

Humle afsættes enten på det frie marked eller via kontrakter, der indgås for en periode på normalt 3-5 år.

Inden for Fællesskabet er den procentdel af humleproduktionen, som afsættes på kontrakt, faldet fra 82% i 1995 til 75% i 1999. Men kontraktsalg er fortsat den gængse afsætningsmetode (se tabel 5).

I 1991 lå kontraktprisen og markedsprisen i EU på aromatiske og bitre sorter meget tæt på hinanden (se tabel 5). Siden da er der opstået store forskelle, idet kontraktpriserne, især på aromatiske sorter, nu ligger en del højere. I 1999 er der igen sket en tilnærmelse mellem priserne, men så længe resultaterne af høsten 2000 ikke foreligger, kan denne tendens ikke bekræftes.

Kontraktpriserne var relativt stabile i årene 1995-1999 (+/- 195 EUR/Zentner [4]). Priserne på det frie marked, som faldt 50% i 1996-1997, steg derimod i 1999 til 1995-niveauet (+/- 155 EUR/Zentner); overproduktionen fra midten af 1990'erne var da blevet absorberet af markedet.

[4] 1 Zentner = 50 kg.

Man må konstatere, at udviklingen i produktionspriserne ikke afspejler den meget høje stigning i indholdet af alphasyre (+37% fra 1995 til 1999). Bryggerierne har den fordel, at de i dag betaler samme pris som tidligere for humle med et meget større indhold af alphasyre. Producenterne har omstillet sig til at dyrke nye sorter, uden at markedet har belønnet dem for det. Den gevinst, som producenterne havde regnet med, har de altså ikke fået.

### 2.4. Omlægning til andre sorter

De traditionelle bryggerier, hvis indkøbspolitik i et vist omfang var konstant, er ved at forsvinde som følge af den markedskoncentration, der er sket i branchen for at oprette virksomheder af større tilsnit. Disse virksomheder har en meget foranderlig indkøbspolitik, som afspejler forbrugernes skiftende smag, og de træffer således deres afgørelser på kortere sigt.

For at opfylde efterspørgslen er humleproducenten tvunget til at foretage meget bekostelige investeringer f.eks. for at skaffe nye planter og maskiner. Humleproduktion bærer først rigtig frugt det tredje år, og derfor medfører en omlægning til en ny sort alvorlige indtægtstab de første to år. Og efter tre år er der ikke en gang nogen garanti for, at den pågældende sort stadig efterspørges.

Selv hvis man forudsætter en mere effektiv samordning mellem bryggerierne, forhandlerne og producenterne, mangler de sidstnævnte den fornødne fleksibilitet til at kunne opfylde de førstnævntes skiftende behov på meget kort sigt. Der vil altid være et usikkerhedsmoment. På denne baggrund er det bedste for producenterne fortsat, at afsætningen sker i henhold til kontrakter.

I tabel 3 gives en oversigt over omlægningen til andre sorter mellem 1995 og 1999, både for aromatiske sorter, bitre sorter og andre sorter. Det skal bemærkes, at omlægningen for de to første grupper vedkommende er koncentreret på et begrænset antal sorter.

### 2.5. Kvalitetsforbedring

Samtidig med at der omlægges til andre sorter, er man konstant opmærksom på produktkvaliteten. Her kan som eksempel nævnes de største produktionsregioners arbejde for at få producenterne til at forbedre humlens kvalitet og dermed deres position på markedet.

Allerede før reformen af den fælles markedsordning for humle i 1997 havde man indført et nyt afsætningskoncept, som bl.a. omfatter indførelsen af uvildige kvalitetskontroller og en såkaldt kvalitetspuljeordning. For at finansiere gennemførelsen af dette nye koncept indbetaler køber en fast del af den pris, der aftales med sælger, til producentsammenslutningen.

På grundlag af den kvalitetsanalyse, som sammenslutningen får en uvildig instans til at udføre, betales en del af dette beløb til producenten efter et system, hvor der lægges til og trækkes fra på grundlag af forskellige parametre (vandindhold, procenten af blade, stængler, affald og dækblade og indholdet af alphasyre).

## 2.6. Produktionsomkostninger og -indtægter

Produktionsomkostningerne forbundet med humledyrkning er høje. Der er behov for omfattende investeringer i både humlebeplantning, vedligeholdelse (pæle, kabler osv.) og udstyr til dyrkning, høst og behandling efter høsten. Humledyrkning er ligeledes meget arbejdskraftintensiv; producenterne regner således med 250-300 arbejdstimer/mand pr. hektar. Endelig er der særlige omkostninger forbundet med denne afgrøde såsom udgifter til gødning, plantebeskyttelsesmidler og energi, udgifter, der er meget højere end til andre afgrøder.

Analysen af produktionsomkostninger og -indtægter i forbindelse med humle er baseret på data fra landbrugsregnskaber indsamlet af INLB. Den vedrører den region, der er mest repræsentativ for fællesskabsproduktionen.

I henhold til disse tal ligger produktionsomkostningerne i Tyskland (Bayern [5]) på 4 490 EUR/ha for høståret 1998 (se tabel 6).

[5] Tallene her er beregnet på basis af de regnskabsoplysninger, der er indsamlet af INLB. De stammer en snes bedrifter, der er specialiseret i humledyrkning i Bayern.

For Tysklands (Bayerns) vedkommende udgjorde indtægterne 5 163 EUR/ha i 1998. Det bør bemærkes, at omkostninger og indtægter kan variere kraftigt fra medlemsstat til medlemsstat.

Generelt kan det på basis af de årlige indberetninger fra medlemsstaterne konstateres, at indtægterne faldt med 4% i 1999 [6] i forhold til 1995.

[6] Disse data fremsendes i løbende priser og national valuta; kursændringer kan således påvirke prisændringerne.

## 3. DEN FÆLLES MARKEEDSORDNING

### 3.1. Den specifikke ordning

Den fælles markedsordning for humle blev indført i 1971 ved forordning (EØF) nr. 1696/71.

De vigtigste elementer i grundforordningen er:

-En produktionsstøtteordning (hektarstøtte) Til og med høståret 1995 blev EF-støtten fastsat årlig på baggrund af udviklingen i produktionsindtægter og -omkostninger og sortsgruppe. Den svingede mellem 377 ECU/ha i 1986 og 517 ECU/ha i 1994 og faldt til 444 ECU/ha i 1995 (udtrykt i budget-ECU). Med virkning fra høståret 1996 fastsatte Rådet godtgørelsen til et fast beløb på 480 EUR/ha om året i en femårsperiode frem til og med år 2000.

-Anerkendelse af producentsammenslutningerne og deres funktion Det er vigtigt at understrege producentsammenslutningernes betydning, som er øget med ændringerne af den fælles markedsordning og er afgørende for at genskabe en balance i sektoren. På EU-plan er der for indværende 19 producentsammenslutninger (se tabel 1). Disse sammenslutninger spiller således en afgørende rolle for fastlæggelsen af producenteres indtægt; dels fordi antallet af medlemmer er blevet koncentreret, hvilket til dels kompenserer for den koncentration, der har fundet sted blandt forhandlere og bryggerier, dels fordi det nu er muligt at tilbageholde op til 20% af EF-støtten til medlemmerne. Dette beløb gør det muligt at træffe de nødvendige foranstaltninger til at hjælpe producenterne med at omlægge til andre sorter, tage hensyn til det tekniske fremskridt og salg af deres produkter.

-Afsætning af humle i henhold til en certificeringsprocedure og en ordning med "forud indgåede kontrakter" Der er i EU-lovgivningen fastlagt mindstekrav til kvaliteten som en forudsætning for afsætning af humlekopper og humleekstrakt (Kommissionens forordning (EØF) nr. 890/78 af 28. april 1978 om gennemførelsesbestemmelser for certificering af humle [7]). Dette punkt er desuden omtalt under pkt. 2.5.

[7] EFT L 117 af 29.4.1978, s. 43. Forordning senest ændret ved forordning (EF) nr. 1021/95 af 5. maj 1995 (EFT L 103 af 6.5.1995, s. 20).

-Tilsyn med samhandelen med tredjelande.

### 3.2. Særlige midlertidige foranstaltninger for humle

For at sikre en bedre balance mellem produktion og efterspørgsel vedtog Rådet en forordning med særlige midlertidige foranstaltninger for humle (forordning (EF) nr. 1098/98 af 25. maj 1998 [8]). Disse foranstaltninger skal nedbringe produktionen via en reduktion af dyrkningsarealet.

[8] EFT L 157 af 30.5.1998, s. 7.

De indgår som led i den fælles markedsordning for humle og kan iværksættes inden for producentsammenslutningerne i lighed med de øvrige særlige foranstaltninger i henhold til artikel 7, stk. 1, litra b), i forordning (EØF) nr. 1696/71 (teknisk bistand til omlægning til andre sorter, forbedring af produktionen og afsætning).

De særlige foranstaltninger skal løbe i en periode på 5 år fra og med høsten 1998. De vedrører:

-midlertidigt ophør med humledyrkning

-endelig rydning af afgrøder.

Der betales en godtgørelse på 480 EUR/ha til producenter, som rydder afgrøder og/eller udtager arealer. Producentsammenslutningen kan vælge at øge dette beløb ved at inddrage en del af producentstøtten (til de dyrkede arealer), om end der dog højst må inddrages 20% af denne støtte. Disse to foranstaltninger er frivillige for medlemsstater, producentsammenslutninger og den enkelte producent.

Fire medlemsstater har indberettet, at de har anvendt de særlige foranstaltninger i 1998, og endnu en kom til i 1999 (se tabel 7). De øvrige medlemsstater, dvs. Frankrig, Irland og Spanien har ikke anvendt disse foranstaltninger (Frankrig pga. manglende interesse fra producenterne side, Irland fordi landets eneste producent stadig dyrker humle og Spanien fordi regeringen er bange for, at humleavlen skal forsvinde helt, hvis man giver tilladelse til at anvende disse foranstaltninger). Der er i alt ryddet afgrøder på 1 577 ha. Hvad angår udtagning, blev der i 1999 registreret et tal på 771 ha, men dette tal ændrer sig fra år til år, da producenten nemlig hvert år selv kan bestemme, om udtagningen skal fortsættes, eller om jorden igen skal dyrkes.

Det skal bemærkes, at reduktionen i høstarealet i 1999 og 1998, dvs. 4 064 ha, er større end det areal, der er braklagt eller ryddet som led i særlige foranstaltninger. Visse producenter rydder således arealer uden om de særlige foranstaltninger for at undgå disse de begrænsninger, der er forbundet med disse begrænsninger.

### 3.3. Budget

Budgetudgifterne til den fælles markedsordning for humle har udviklet sig som følger:

1997 1998 1999 2000 FBF 2001 // 13,0 MEUR 12,8 MEUR 12,6 MEUR 12,4 MEUR 12,0 MEUR.

## 4. KONKLUSION

De foranstaltninger, som reformen i juli 1997 medførte, er blevet gennemført samtidig med en reduktion i humlearealet og -produktionen både i Fællesskabet og i resten af verden.

De har givet producenterne og producentsammenslutningerne en effektiv støtte i en fase, hvor ligevægten på markedet skulle genoprettes, samtidig med at produktkvaliteten skulle højnes og produktionen lægges om til andre sorter som følge af ændringer i bryggerisektorens efterspørgsel.

Det skal understreges, at arbejdet med at genvinde ligevægten på markedet, hvor navnlig producenterne gør en ihærdig indsats, stadig er nødvendig.

Hvad angår de særlige foranstaltninger, som først kan vurderes endeligt ved udløbet af femårsperioden i 2002, kan det på nuværende tidspunkt dog konstateres, at de er indarbejdet upåklageligt i de øvrige foranstaltninger, som indgår i den fælles markedsordning for humle.

På baggrund heraf mener Kommissionen, at det vil være hensigtsmæssigt at videreføre de gældende bestemmelser i forordning (EØF) nr. 1696/71 i yderligere to år, dvs. 2001 og 2002, med andre ord indtil de særlige foranstaltninger udløber.

Kommissionen vil inden den 31. december 2002 forelægge Rådet en beretning om den fælles markedsordnings funktion, anvendelsen af de særlige foranstaltninger og betydningen for sektoren af ansøgerlandenes medlemskab af Den Europæiske Union. Denne beretning vil eventuelt blive ledsaget af forslag til ændring af den fælles markedsordning.

## BILAG I

Humle: faktablad

### 1. Produktbeskrivelse

a) I det botaniske system tilhører humle (*humulus lupulus*) samme familie som hamp, nemlig *cannabinaceae*, under ordenen *Urticaceae*. Den er en tveboplane, dvs. at den enkelte plante kun får han- eller hunblomster. Det er kun hunblomsterne, som danner frugter, de såkaldte kopper; de indeholder lupulin, der ses som et gult stof, hvis man knuser den modne humlekop mellem fingrene. Rodsystemet kan trives i mange år (generelt ca. 20 år), og den del af planten, som er over jorden, skæres hvert år ned til jorden ved høsten. Humle er en klatreplante, som kan blive op til 7 meter høj, og den skal derfor have noget at klatre op ad (stænger, tov eller espalier). Inden for de seneste år har man også fremavlet dværgsorter (som bliver omkring 2,5 meter høje). Humle stiller bestemte krav til klima og jordbund; derfor dyrkes den for det meste mellem 35. og 55. breddegrad på den nordlige og den sydlige halvkugle.

b) Frisk humle nedbrydes hurtigt ved iltning; den kan miste helt op til 30% af sin bitterhed i løbet af det første halve år efter høsten. Derfor tørres den umiddelbart efter høsten og pakkes (dvs. presses og emballeres) eller forarbejdes til granulat eller ekstrakt. Det gør humlen lettere at opbevare og flytte, da den i denne form fylder mindre og kvalitetsmæssigt er meget stabil, og derfor vælger flere og flere bryggerier denne løsning.

### 2. Humlesorter

I henhold til gældende fællesskabslovgivning (Kommissionens forordning (EØF) nr. 1517/77 af 6. juli 1977 [9]) inddeles humle i tre sortsgupper efter den kommercielle anvendelse, nemlig aromatiske sorter (med lavt indhold af alphasyre), bitre sorter (med middelhøjt eller højt indhold af alphasyre) og andre sorter, som omfatter forsøgssorter; andre sorter udgør kun 0,22% af humlearealet i EU. Bilaget til ovennævnte forordning indeholder for nærværende 23 aromatiske sorter og 18 bitre sorter; bilaget ajourføres hver gang der produceres nye sorter på kommercielt plan i EU. Det sker som følge af mange års forskning og udvælgelse. Det tager over 12 år at udvikle en ny sort; hertil skal lægges 3 år for at nå frem til fuld produktion, således at det altså i alt tager 15 år. Udvalget foretages ud fra hektarudbytte (som bestemmer producentens indtjening) og sygdomsresistens (stærkere planter giver et højere udbytte og reducerer produktionsomkostningerne). I denne forbindelse bruger avlerne ved nyplantning i større og større omfang virusresistente planter, samtidig med at de tager højde for landbrugstekniske aspekter (f.eks. planternes modningstid, så nogle modnes tidligt og andre sent, og høstperioden dermed forlænges), vækstkaraktistika (hvor godt planternes fæstner sig, og hvor lette de er at lede) samt indholdet af aromatiske og bitre stoffer.

[9] EFT L 169 af 7. juli 1977, s. 13. Forordning, senest ændret ved forordning (EF) nr. 1159/98 (EFT L 160 af 4.6.1998, s. 18).

### 3. Anvendelse af produktet

Humle bruges først og fremmest til fremstilling af øl og i mindre omfang kosmetikprodukter, sæbe og shampoo, naturlægemidler, urtete og fyld i puder. I forbindelse med ølfremstilling opgøres brugen af humle efter indholdet af alphasyre (bitterstoffet i lupulin) og humletilsætningen (hvor mange gram alphasyre der bruges pr. hektoliter øl). Men sorternes forskellige karakteristika spiller naturligvis en lige så stor rolle for fremstillingen af øl med en bestemt smag og aroma.

Humle er en vigtig ingrediens for øllets bitterhed, smag og holdbarhed, men der behøves kun meget små mængder, nemlig mellem 80 og 200 gram humle pr. hektoliter øl; mængden afhænger naturligvis af humlens procentvise indhold af alphasyre (som i superalphasorter kan være helt op til 14%) og humletilsætningen. Humletilsætningen reduceres år for år som følge af tekniske fremskridt, og i år 2000 ligger den på 5,5 g alpha/hektoliter. Verdensproduktionen af øl i år 2000 anslås til 1 337 mio. hektoliter, hvilket vil sige, at der skal bruges ca. 7 354 tons alphasyre. Forbruget af øl er steget en smule år for år, navnlig i Asien og Latinamerika. Men forbrugernes

smag går mere og mere i retning af mindre bittert øl, som kræver mindre humle at fremstille. Humle udgør 0,3% af produktionsomkostningerne til øl før skat (kilde: HOPS USA, april 2000).

## BILAG II

Tabel 1. Medlemsstater og regioner, hvor der dyrkes humle (1999)

Tabel 2. Humleproducenter i Det Europæiske Fællesskab og resten af verden - udviklingen i produktionen fra 1995 til 1999.

Tabel 3. Humle: Udviklingen i dyrkede sorter fra 1995 til 1999.

Tabel 4. EU's udenrigshandel med humle og humleprodukter med visse tredjelande i 1995 og 1999.

Tabel 5. Humleproduktion og gennemsnitspriser på kontrakt og på det frie marked i årene 1991-1999.

Tabel 6. Udvikling i produktionsindtægter og -omkostninger i Bayern.

Tabel 7. Særlige midlertidige foranstaltninger og arealreduktion.

>TABELPOSITION>

>TABELPOSITION>

>TABELPOSITION>

>TABELPOSITION>

>TABELPOSITION>

>TABELPOSITION>

>TABELPOSITION>

>REFERENCE TIL EN GRAFIK>

>REFERENCE TIL EN GRAFIK>

>TABELPOSITION>

>TABELPOSITION>